

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — IE ECONOMPOLITICĂ — FINANȚE

Director: **DIMITRIE ALEXANDRESCO**Redactor-proprietar: **I. S. CODREANU**

Docantul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înaltă Curte de Casație

Licențiat în Drept și științe de Stat
Avocat**A BONAMENTUL**

Pe an, în România, cu Tabla, . 45 lei
6 luni 20 „
3 luni 10 „
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, **CALEA RAHOVEI**
Lângă Palatul Justiției
TELEFON N 16/98

S U M A R

— În preajma reformei electorale.—Inscrierea din oficiu în listele electorale.—Obligatorivitatea votului.—Reprezentățiunea proporțională, de d-l Virgil M. Gabrielescu;

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ:

— Casajție s. II: *Președintele Trib. Teleorman cere reg. de competență în cauza I. Popescu s. a.* (Dacă în contra executării unei sentințe, obținută la trib. în ultimă instanță contra unei femei măritate, s'a făcut contestație de către soț, pe motiv că soția sa nu a fost autorizată să stea în judecată, o asemenea contestație este de competența tribunalului, care a încuviințat titlul executor, de a fi judecat, iar nu de competența judecătorului de pace, căruia i s'a trimis spre executare acel titlu executor);

— Casajție s. III: *General D. Cocca cu Ministerul de Interne* (Însărcinarea de membru în comisiunea permanentă de control de pe lângă loteria pe clase a regalului roman, neputând fi privită ca o funcțiune publică în sensul propriu al cuvântului, ci ca o simplă delegație din partea Ministerului de Interne, retragerea acestei delegații nu poate servi de bază unui recurs direct la secția treia a Curții de casație, pe temeiul art. 5 lit. f din legea Curții de casație);

— Judecătoria ocol. rural Lespezile: *Zămfra I. Vasiliu cu N. Constantinescu* (Se poate reclama restituirea dotei primite în caz de neefectuare a căsătoriei. Daune nu se pot acorda viitorului soț care n'ar avea căpăt din neîndeplinirea căsătoriei), cu o Notă de d-l N. Popescu;

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ:

— Tribunalul corecțional din Paris (Cazul când un medic poata fi declarat responsabil penalicește) cu o *Observație* de d-l profesor D. Alexandresco.

Rezumatele Jurisprudenței Curții noastre de Casație

— *Casație s. I: No. 1:* Accident de muncă.—Daune.—Acțiune bazată pe două motive.—Respingerea acțiunii în urma unui singur motiv.—Exces de putere; *No. 2:* Prescripțiune de 10 ani.—Prescripțiunea bazată pe titlu de moștenitor.—Scopul acestei prescripțiuni.—Art. 1895 c. civil.

— *Casație s. II: No. 1:* Citare.—Materie penală.—Schimbare de domiciliu în cursul judecării procesului.—Notificarea noului domiciliu.—Aplicare art. 69 pr. civ.; *No. 2:* Curtea de apel din Galați.—Constituirea ei ca Curte criminală.—Afacere din Dobrogea.—Consilier care pusese concluziuni ca procuror pentru arestarea acuzatului.—Legalitatea constituirii.

— *Casație s. III: No. 1:* Judecătoria de pace.—Competință.—Vânzare.—Cumpărare corecțională.—Neexecutare în parte a cumpărării.—Cumpărarea mărfii în contul vânzătorului conform art. 68 c. com.—Reclamară diferenței de preț.—Sumă mai mică de 3000 lei.—Competința jud. de pace, deși valoarea contractului e mai mare de 3000 lei.—Art. 27 l. judec. de pace; *No. 2:* Contencios administrativ.—Post polițist înainte de 1895.—Numirea lui sub această lege, în baza examenului instituit ad-hoc.—Dobândirea stabilității.—Înlocuirea lui.—Recurs în casație.—Admiterea recursului.—Art. 63 l. organizării poliției statului.

IN PREAJMA REFORMEI ELECTORALE**III*)**

Inscrierea din oficiu în listele electorale.—Obligatorivitatea votului.
Reprezentățiunea proporțională.

I

Oamenii noștri politici sunt unanimi în a re-

*) Vezi „Curierul Judiciar”, No. 85 din 1912, pag. 997 și No. 90 din 1913, pag. 669.

eunoaște că actualul sistem electoral nu mai corespunde spiritului vremurilor noi și că se impun însemnate îmbunătățiri, cari să ne ducă spre mai mult adevăr și mai multă dreptate. Ori care ar fi soluțiunea la care s'ar opri reformatul constituțiunii noastre, sunt unele dispozițiuni salutare cari nu trebuie scăpate din vedere.

Acele măsuri cari au darul de a aduce serioase ameliorări actualului regim electoral sunt: înscrierea din oficiu în listele electorale, obligativitatea votului și reprezentățiunea proporțională.

* * *

Idea înscrierii din oficiu a tuturor cetățenilor români cu drepturi de vot în listele electorale, a fost îmbrățișată cu adâncă satisfacțiune. Și era și drept să fie astfel, când ne gândim la atâta amar de vreme pierdută pe la ușile autorităților și la complexitatea formalităților cerute de legea electorală pentru cei ce doresc să-și exercite drepturile cetățenești. Din cauza acestor formalități multiple și plictisitoare, cari răpese pe om dela ocupațiunile lui, foarte mulți renunță la drepturile ce le conferă legea, după cum se poate vedea din numărul considerabil al cetățenilor, cari nu participă la viața politică a țării.

Intr'a levăr ca să ne convingem în mod complet de cele ce afirmăm aci, să examinăm listele electorale, întocmite pe anul 1915 și singurele date la lumină până în timpul de față, în cari vom găsi următoarele cifre destul de elocvente.

În acel an au fost înscriși ca alegători:

In colegiul I de Camera	15973
» » II » »	34742
» » III » »	42907 alegători direcți
» » I » Senat	10659
» » II » »	13912

Totalul cetățenilor înscriși în listele respective este dar de 118193, între cari, bine'nțeles, nu intră cei ce votează indirect prin delegați la colegiul al treilea.

Vrasăzică dintr'o populațiune de peste șapte milioane de locuitori, cât numără țara românească, din care înlăturând străinii, femeile, copiii, cei

loviți de incapacitate sau nedemnită etc., nu găsim nici o sută cincizeci de mii de oameni măcar înscrși în listele electorale, fapt ce a îndreptățit pe d-l Nicolae Gr. Filipescu să afirme în Parlament că «stă în mâinele d.-v. ca să faceți o reformă electorală mai mare decât s'a făcut vreodată, nefăcând altceva decât sa înscrieți în liste pe toți aceia cari după lege, au dreptul de a vota»¹⁾;

Astfel stând lucrurile, avem toată dreptatea să cerem ca această idee să devină realitate.

Chestiunea este de o deosebită importanță și de mare folosință, iar pune ea ei în aplicațiune destul de lesnicioasă.

Pe deoparte se face în fiecare an un recensământ al tuturor tinerilor cari au ajuns la vârsta de 21 de ani pentru recrutare. Prin acest mijloc putem afla de data la care orice român a devenit major și capabil să-și exerciteze drepturile politice.

Iar pe de altă parte avem la îndemână recensământul fiseului, prin mijlocul căruia se ajunge să se înscrie în roluri oricare cetățean cu impozitul ce este dator să-l plătească către stat, după averea sa imobilă rurală sau urbană, după plata patentei sau licenței, sau numai după birul personal; iată așa dar aflat și censul ce-l posedă fiecare cetățean pentru a proceda la înscrierea sa în diferitele colegii electorale de Cameră și Senat.

Rămâne, e adevărat, o oarecare dificultate pentru știutorii de carte și pentru titrați, dar aceștia nu au decât să se înfățișeze înaintea magistratului însărcinat cu asemenea operațiuni, cu toate actele, certificatele și dovezile ce le posedă ca să-și valorifice pretențiunile lor de a fi înscrși în colegiul în care le dă dreptul legiuirea respectivă, simplificându-se tot odată, pe cât e cu putință, multiplele și aridele formalități de astăzi.

Iată așa dar la dispoziția noastră toate elementele indispensabile pentru a se putea întocmi, din oficiu, de către tribunalele de județ listele electorale pe colegii ale fiecărui ținut în parte.

Fără îndoială se vor menține drepturile existente de apelare și recurs în caz de nemulțumire sau nedreptățire a vreunui din alegători, edictându-se în acest scop cele mai simple și mai practice dispozițiuni.

* * *

Și dacă pe lângă dispozițiunea, despre care am vorbit mai sus, s'ar mai adăuga în legislațiunea noastră electorală și obligativitatea votului, am realiza în alegeri curate exprimarea voinței aproape generale a țării.

Această obligativitate a votului este necesară mai ales pentru noi, românii, cari nu avem o temeinică educațiune politică și cari ne complacem într'un indiferentism quasi-oriental, chiar când este vorba de cele mai vitale și supreme probleme ale statului.

Din pricină acestei nepăsări, un foarte mic număr de alegători participă la alegerile noastre parlamentare, iar «votul unei singure persoane fiind foarte important din cauza numărului mic de voturi trebuitor pentru a reuși, mijloacele cele mai urâte se întrebuițează pentru a-l obține și între acestea *conrupțiunea* și *presiunea administrativă* sunt în rândul întâi»²⁾.

Din cauza absentismului oamenilor onești și luminați dela viața publică apar în arena politică cei mai îndrăzneți, mai venali și mai exploatare și-și fac drum cei mai lipsiți de scrupul și de simț moral, deslățuindu-se cu prilejul alegerilor parlamentare acel umilitor târg de conștiințe și acel potop de promisiuni cari demoralizează sufletele.

Cât de adâncă și de adevărată e cugetarea lui Scipio Sigheli că «politica degenerază nu din cauza corupătorilor și corupților, ci din cauza timidității lașe a oamenilor cinstiți, cari n'au curajul să-i dea de gol».

Și care poate fi arma cea mai sigură și mai puternică de a lupta împotriva acestora decât votul?

Votul, în condițiunile și împrejurările acestea, nu mai poate fi considerat numai ca un drept, ci ca o datorie, o *datorie națională a tuturor*, după cum birul și luminarea minței și serviciul în oastea țării sunt îndatoriri pe cari trebuie să le implinească tot românul și este un netrebnic acela care se abate dela săvârșirea lor.

Această salutară dispozițiune a fost introdusă în întocmirea electorală a Argentinei în primăvara anului trecut și a avut darul să însemne o vădită îmbunătățire în regimul reprezentativ și'n moravurile politice ale aceluși stat, chiar dela prima punere în aplicare a ei. Într'adevăr, de unde înainte vreme nu luau parte în alegerile parlamentare decât abia 25 la sută din numărul alegătorilor, la cele d'întâi alegeri efectuate sub imperiul noiei reforme au votat 840852 de alegători din numărul total de 934401.

Pe lângă acest strălucit rezultat, — ziarul de unde împrumutăm aceste informațiuni — ne spune că tot cu acest prilej au dispărut candidații exploatare ai conștiințelor, iar atotputernicia guvernamentală a mai slăbit.

Pentru respectarea obligativității votului s'ar

¹⁾ N. Gr. Filipescu, Discurs rostit în ședința Adunării Deputaților dela 25 Noembrie 1910.

²⁾ G. G. Danielopol, Datoria noastră. «Democrația» An. I No. 10 și 11 din Septembrie 1913.

putea edicta o amendă mai simțitoare care va crește treptat cu lipsurile fără motive bine întemeiate dela darea votului.

Introducând asemenea măsuri în sistemul nostru electoral avem convicțiunea că nu vom mai înregistra spectacole de acelea, cari se întâmplă atât de des la noi, de a vedea amănându-se termenele fixate pentru alegere, pe motiv că nu s'a prezentat numărul legal de alegători, și nici săvârșindu-se cu acest prilej al balotațiilor acel cortegiu de abuzuri din partea politicianilor pătimăși de a opri cu forța pe cei bănuți că profesează alte opinii și simpatii politice, de a-și exercita dreptul de vot, punându-se în acest mod capăt multor moravuri învechite și dezastruoase.

În orice caz măsura înscrierii din oficiu în listele electorale a tuturor cetățenilor români cu drept de vot și obligativitatea exercitării acestui drept, — dacă nu vor avea darul să aducă fericirea corpului electoral și a sistemului alegerilor în România, vor însemna cel puțin un pas înainte spre o cât mai curată manifestațiune a voinței alegătorilor și o mai reală participare la viața politică a acestora.

* * *

O anomalie care ar trebui să dispară din întocmirea noastră electorală este și aceasta de a vedea cum colegii electorale restrânse dau un număr aproape egal de reprezentanți ca și colegiile cu mult mai numeroase.

Intrădeavăr dacă examinăm listele electorale ale diferitelor colegii de Cameră și Senat din țară observăm o stare de lucruri curioasă.

Așa de pildă la colegiul I de Senat de Ilfov sunt înscrși 2400 de alegători cari au dreptul să aleagă 2 candidați. Iar același colegiu din județul Suceava numără abia 120 alegători înscrși, cari aleg tot doi candidați. Astfel că pe când candidatul din colegiul de Ilfov trebuie să întrunească aproape 1000 de voturi — presupunând voturi anulate și abținerea unora dela alegere — ca să fie proclamat ales, candidatul din același colegiu de Suceava nu-i trebuiese decât 50 sau 48 de voturi, cum au obținut candidații cam la toate alegerile generale, pentru a fi aleși.

Evident, exemplele le-am putea înmulți și cu alte colegii tot atât de caracteristice.

La Fălcu, bunăoară, în același colegiu I de Senat sunt înscrși 143 alegători, au luat parte la vot 118 alegători — în alegerile generale din 1911 — s'a anulat 1 vot și au fost proclamați aleși doi candidați, întrunind unul 71 și celălalt 78 de voturi, pe când Iașul cu 506 alegători și Doljul cu 655 alegători aleg tot doi candidați

și unde majoritatea este cel puțin 210 sau 279 cum a fost în alegerile din 1911.

Și dacă examinăm mai departe cu deamănuntul datele statistice electorale ale țării, — ne referim tot la cea apărută în 1905, — constatăm o nedreptate care se face colegiilor electorale tocmai celor mai numeroase.

Intrădeavăr colegiul I de Cameră, al marilor cenzitari, care deși nu numără decât 15973 alegători, trimite în Parlament 75 reprezentanți, ceiace revine un deputat la 213 alegători.

Iar colegiul al II-lea de Cameră mult mai numeros, însumând 34742 alegători, nu i s'a atribuit decât 70 de scaune, adică un deputat reprezintă 496 alegători.

Și în fine cel mai numeros colegiu al treilea unde avem 42907 alegători direcți și 1000000 indirecti nu au dreptul să aleagă, — și asta numai în teorie, — decât 38 deputați.

Dacă trecem acum la Senat constatăm că pentru colegiul I unde votează 10659 alegători sunt rezervate 60 locuri, ceiace vine că 177 de alegători aleg un reprezentant, iar cei 13912 de alegători din al doilea colegiu de Senat au drept la 50 reprezentanți revenind astfel un loc la 278 de alegători.

Rezumând din cele arătate mai sus observăm că pe când 75254 de alegători întruniți la un loc din colegiul I și al II-lea de Senat și Cameră au dreptul să aleagă 255 de reprezentanți, 1042907 de alegători direcți și indirecti din colegiul al III-lea de Cameră abia li se conferă 38 de locuri, care se știe că sunt ocupate totdeauna de persoane cu totul străine de cei ce votează la acest colegiu, servind mai mult ca un mijloc de plasare pentru cei ce debutează în viața politică sau ca loc de refugiu pentru cei ce au fost respinși de alegătorii celorlalte colegii electorale.

Nu credem că mai e necesar a înșiră multe cifre pentru a vedea oricine că în sistemul nostru electoral nu există o proporție directă între numărul alegătorilor și al candidaților ce trebuiesc a fi aleși în Adunarea deputaților sau în Senat.

Un sistem electoral întemeiat pe mai multă dreptate, idealul spre care tindem, trebuie să remedieze această stare de lucruri.

În proiectul de reformă electorală, ce se desbăte încă în Parlamentul francez, se prevede o reprezentațiune proporțională. Intrădeavăr aci numărul deputaților de ales variază după numărul locuitorilor de naționalitate franceză din fiecare departament, care formează o circumscripțiune electorală. S'a propus ca fiecare grup de 70.000 de locuitori are dreptul de a alege un deputat. Prin modul acesta se înlătură nedreptatea ce se săvârșea cu actualul sistem electoral, care nu

ține socoteală de înmulțirea populației dintr-o localitate oarecare, căci numărul deputaților eră fixat odată pentru totdeauna astfel încât sporul de populație rămânea în realitate fără reprezentant în Parlament.

În viitor așa dar dacă populația aceasta se mărește sau descrește, în același timp crește sau scade și numărul de deputați ce trebuie să fie aleși de acea circumscripție.

Iată cum prin urmare reprezentarea este proporțională cu numărul locuitorilor țării.

În acest chip se va ajunge fără îndoială și la noi la o reprezentare mai dreaptă și mai reală decât cu actualul sistem electoral, care a fixat, prin art. 62 și 70 din pactul nostru fundamental, o repartiție irațională și injustă.

S'ar putea creă dar și la noi, cu prilejul unei revizuirii constituționale, care nu mai poate întârzi multă vreme, asemenea circumscripții electorale, iar alegerea reprezentanților națiunii să se facă proporțional cu numărul alegătorilor, care s'ar putea determina cu înlesnire întrucât stăruim în înscrierea din oficiu în listele electorale a tuturor cetățenilor cu drept de vot, după cum am arătat la începutul acestui articol.

Faptul că unele colegii de Cameră sau Senat dintr-un district, aleg un număr de reprezentanți diferiți de acel al altui district, nu poate să facă pe unii să creadă că am avea o reprezentare proporțională, întrucât în sistemul de azi nu se are în vedere o normă rațională, aceiași peste tot locul. Legiuitorul nostru constituind a fixat aceste diferite cifre după aprecierea sa, căutând mai mult să compenseze numărul reprezentanților moldoveni cu al celor munteni.

Ei bine, astăzi această deosebire trebuie să dispară. Suntem o singură țară și un singur neam, iar unirea este desăvârșită și indistinctibil încheșată, ca să mai fie nevoie de susținerea unui asemenea argument.

VIRGIL M. GABRIELESU

Magistrat — Roșiori

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența de la 30 Aprilie 1912

Președinția d. lui M. JULIAN președinte

Președintele Trib. Teleorman cere regulamentul de competență în cauza I. Popescu și alții

Contestație la executare. — Hotărîre emanată de la tribunal ca ultimă instanță — Invocarea lipsei de autorizare maritală. — Competința tribunalului de a judeca contestația. (Art. 490 pr. civilă și 491 j p).

După art. 49 din legea judecătorilor de ocoale aceste instanțe investesc cu formula execut rîe actele autentificate de ele și dau ordinul pentru executarea lor; ele judecă în primă și ultimă instanță până la 300 lei și cu drept de apel când obiectul contestațiunii e mai mare de

300 lei, toate contestațiile ce s'ar ivi din partea oricui cu prilejul acestor executări. Dispozițiunile acestui articol fiind privilegiate numai la contestațiile ce se fac cu ocazia executării unui act autentificat de judecătorii de ocol, urmează că celelalte contestațiuni cu a fi judecate conform dreptului comun prevăzut de art. 400 pr. civilă, după care contestațiunile privilegiate la înțelesul, întinderea și aplicarea dispozitivului hotărîrii ce se execută, se îndreaptă la instanța care a încuviințat titlul executor.

Asfel, dacă în contra executării unei sentințe obținute la tribunal în ultimă instanță contra unei femei maritate, s'a făcut contestație de către soț, pe motiv că s'ia sa nu a fost autorizat să stea în judecată, o asemenea contestație este de competența tribunalului, care a încuviințat titlul executoriu, de a fi judecată, iar nu de competența judecătorului de pace căruia i s'a trimis spre executare acel titlu executor*).

Decizia 113/912. — S'a regulat competența, după cererea d. lui Președinte al Trib. Teleorman, în cauza I. Popescu și alții, trimițând afacerea a se judeca de către Trib. Teleorman.

Cartea.

Ascultând pe d. nii avocați M. Popescu și Gane Marinescu asupra cererii.

Deliberând,

Având în vedere că prin cartea de judecată No. 343 din 9/9 a Judecătoriei ocol I Roșiori-de-Vede. Cicilia I. Popescu a fost condamnată să plătească d. nei Andreina M. Vasile suma de lei 2500;

Că această carte de judecată a rămas definitivă întru cât și apelul și opoziția ce s'a făcut la trib. Teleorman au fost respinse ca nesuținute; că creditoarea a cerut și obținut de la tribunal investirea cu formula executorie a sentinței cu No. 465 din 9/9, prin care s'a anulat opoziția ca nesuținută și trib. a trimis acel titlu judecătoriei Călinești spre executare; că la această executare soțul debitoarei ridică contestație invocând într'alte motive și pe acelea că titlu executor nu-i putea fi opozabil, deoarece soția sa n'a fost autorizată să stea în judecată;

Că Judecătorul de ocol, prin cartea de judecată cu No. 70/911 și-a declinat competența de a judeca contestațiunea pe motiv că numai instanța care a acordat titlu executor — îl poate anula așa că tribunalul este competent a judeca contestația;

Că afacerea venind înaintea trib. Teleorman, această instanță, prin sentința cu No. 50/912, și-a declinat de asemenea competența pe motiv că judecătorii de ocol sunt competenți, potrivit art. 49 din legea acelor judecătorii să judece toate contestațiile și din partea oricui s'ar ivi cu ocazia executării unui titlu executoriu;

Că ambele hotărâri rămânând definitive și cursul justiției fiind întrerupt, această înaltă Curte este chemată a pronunța un regulamentul de competență;

Considerând că după art. 49 din legea jud. de ocoale, acești judecători investesc cu formula executorie actele autentificate de ei și dau ordine pentru executarea lor; ei judecă în prima și ultima instanță, până la 300 lei și cu drept de apel când obiectul contestațiunii este mai mare ca 300 lei, toate contestațiunile ce s'ar ivi din partea oricui cu prilejul acestei executări;

Considerând că dispozițiunile acestui articol fiind privilegiate numai la executările ce se vor face cu ocazia executării unui act autentificat de judecătorii de ocoale, urmează că în afară de aceste contestațiuni, celelalte contestațiuni au a fi judecate conform dreptului comun după cum prevede art. 400 pr. civilă;

Că, după acest articol contestațiunile privilegiate la înțelesul, întinderea și aplicarea dispozitivului hotărîrii

*) Acest rezumat a fost publicat în No. 47/912 pag. 563.

ce se execută se va îndrepta la instanța care a încuviințat titlu executor;

Că în speță cerându-se anularea titlului executor, contestația are a fi judecată de tribunalul care a încuviințat acel titlu, adică de Tribunalul Teleorman;

Pentru aceste motive, Curtea, regulând competența, trimite a se judeca de către Trib. Teleorman.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III

Audiența dela 15 Ianuarie 1913

Președinția d-lui G. V. PETRESCU, președinte

General D. Cocea cu Ministerul de Interne

Contencios administrativ — Membru în comisia de control a loteriei de stat. — Delegație dată de Ministerul de Interne pentru îndeplinirea acestei însărcinări — Retragerea delegației. — Recurs în Casație — Respingere — (Art 5 litera f din legea Curții de casație).

Însărcinarea de membru în comisiunea permanentă de control de pe lângă loteria pe clase a regatului român, neputând fi privită ca o funcțiune publică în sensul propriu al cuvântului, ci ca o simplă delegație din partea Ministerului de Interne retragerea acestei delegații nu poate servi de bază unui recurs direct la secția treia a Curții de casație, pe temeiul art. 5 lit. f din legea Curții de casație).

Decizia 20/913. — Respins recursul făcut de General D. Cocea, contra deciziei Minist. de Interne, prin care a fost desărcinat din funcția de membru în comisia permanentă de control a Loteriei privilegiate pe clase a Regatului Român, în proces cu Ministerul de Interne.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Șt. Miculescu;

Pe d-l avocat P. Negulescu în susținerea și dezvoltarea motivelor de recurs; și

Pe d-l avocat M. Antonescu, în combateri;

Deliberând,

Având în vedere recursul făcut de generalul Cocea prin petiția înregistrată la No. 16967 din 17 Decembrie 1912;

Având în vedere că prin această petiție recurentul se plânge că pe nedrept a fost desărcinat de Ministerul de Interne prin decizia sa cu No. 75171 din 5 Decembrie 1912, din funcțiunea de membru al comisiunei permanente de control a loteriei privilegiate pe clase a regatului Român, cerând ca în baza art. 5 al. f și 63 din legea Curții de casație să se constate ilegalitatea actului Ministerial și a fi menținut în acea funcțiune, înlăturându-se decizia Ministerului cu No. 75171;

Având în vedere actele depuse în cauză, dezbaterile urmate și concluziunile orale ale părților;

Având în vedere art. 5 al. f din legea Curții de casație, pe care recurentul își întemeiază recursul ce a făcut;

Considerând că prin acest text de lege secțiunea a treia a acestei Inalte Curți, judecă, pe lângă altele și recursurile acelor cari s'ar pretinde vătămați în drepturile lor printr'un act administrativ de autoritate făcut cu călcarea legii;

Considerând că prin legea dela 1916, pentru înființarea loteriei de Stat a regatului Român s'a avut în vedere numai alcătuirea unui fond al asistenței sanitare a sătenilor fără ca printr'însa să se creeze vre-o funcțiune cu caracter inamovibil sau temporar, ci numai s'a dat Statului posibilitatea de a încheia un contract cu un consorțiu de bancheri pentru înfiin-

țarea unei loterii pe clase, sub controlul său din ale cărei redevențe să se alimenteze fondul asistenței sanitare a sătenilor;

Considerând că prin art. 13 al contractului încheiat de Ministerul de Interne și consorțiu de bancheri pentru înființarea loteriei, s'a stipulat că Ministerul va avea dreptul de a controla și a supraveghea toate operațiunile și tragerile loteriei printr'o comisiune permanentă de control, compusă din doi reprezentanți numiți de dânsul, pe timp de 5 ani, ale căror jetoane de prezență în sumă de 12000 lei, consorțiu îl va vărsa în fiecare an odată cu redevența Statului la Casa de Depuneri și Consemnațiuni;

Considerând că recurentul în baza sus zisului contract, fiind numit de Ministerul de Interne, prin decizia sa cu No. 6643 din 29 Ianuarie 1911, membru în comisiunea permanentă de control a loteriei privilegiate pe clase a regatului Român, rezultă din cele ce preced, că funcțiunea cu care a fost însărcinat nu este creațiunea unei legi; că dar el nu este un funcționar public în sensul propriu al cuvântului, ci un simplu delegat al Ministerului, de oarece la primirea însărcinării ce i s'a dat n'a depus nici jurământul cerut de lege oricărui funcționar public la intrarea într'o funcțiune creată prin lege și nici nu este retribuit pentru această însărcinare cu salariu fix din bugetul Statului;

Considerând, așa dar că recursul de față neintrând în cadrul art. 5 al. f din legea Curții de casație din 1912 adică înlocuirea recurentului din însărcinarea de membru în comisiunea permanentă de control de pe lângă loteria pe clase a regatului român, nefiind făcută cu călcarea vreunei legi, rezultă că el este nefondat și ca atare urmează să fie respins;

Pentru aceste motive, Curtea, resginge, etc.;

JUDECĂTORIA OCOL. RURAL LESPEZILE

Audiența dela 28 Maiu 1913

Carte de judecată No. 180

Zamfira Ion Vasilii cu N. Constantinescu

Dotă. — Constituirea ei prin act — Nefectuarea căsătoriei. — Dacă se poate reclama de unul din soți restituirea dotei — Daune. — Dacă se poate acorda daune unuia din soți de către celalt soț care n'a avut nici o culpă în nefectuarea căsătoriei.

Dacă dota este constituită prin act dotal autenticat în vederea căsătoriei, se poate reclama, când căsătoria nu a avut loc, de unul din viitorii soți contra celuilalt care a primit-o, restituirea ei.

Nu se poate acorda daune viitorului soț care nu ar avea vre-o culpă, din neîndeplinirea căsătoriei.

Judecata.

Având în vedere prezenta acțiune, prin care Zamfira Ion Vasilii din comuna Dolhasca, chiamă în judecată pe Nicolae Constantinescu, funcționar în gara Dolhasca, spre a fi obligat a-i restitui suma de lei opt-sute, ce i-a dat numitului la facerea actului dotal autenticat de judecătoria rurală Dolhasca, ocol. Lespezi sub No. 153/912, căsătoria neavând loc și daune în sumă de lei una-sută nouă-zeci, plus cheltueli de judecată ocazionale;

Având în vedere actul dotal autenticat de judecătoria rurală Dolhasca ocol. Lespezi, sub No. 153/912, din care se constată că reclamanta la căsătoria ce urma s'o contracteze cu d-l Nicolae Constantinescu și a constituit zestre suma de lei opt-sute în numerar și trusou;

Având în vedere că în ce privește constituirea de dotă, ea este făcută în vederea căsătoriei și este supusă condițiunei celebrării căsătoriei «si nuptiae sequentur» de unde rezultă, că dacă căsătoria nu a avut loc, cam și în specie se prezintă cazul, soțul care a primit dota va trebui s'o restituie în întregime celuilalt (Alexandrescu, volumul VIII);

Având în vedere că pârîtul la interogatoriu ce i s'a luat recunoaște că în adevăr a primit dela reclamantă suma de lei opt sute după actul dotal menționat, apoi arată că căsătoria nu a avut loc din cauză că reclamanta nu se poate împăca cu copii ce i are din prima lui căsătorie;

Având în vedere că, dar, pentru administrarea probelor reclamanta prezentând actul dotal, care dovedește constituirea de dotă ce i-a făcut autorului ei soț în vederea căsătoriei, și acesta recunoaște că a primit suma coprină în act, reclamațiunea este dovedită și urmează a fi admisă ca atare;

Având în vedere și cererea de daune formulate de reclamantă prin petiția introductivă în suma de lei una-sută-nouă-zeci; aceste daune au a fi valorificate după culpa ce pârîtul ar avea-o din neîndeplinirea obligațiilor luate; ori, după obligațiile ce și-a luat pârîtul Nicolae Constantinescu, dânsul nu poate fi în culpă, întrucât cazurile survenite pentru neefectuarea căsătoriei sunt cu totul independente de voința acestuia, de oarece reclamanta este în imposibilitate de a avea raporturile unei bune mame cu copiii lui din prima căsătorie. Că, astfel fiind pretențiunile de daune nu pot a fi admise;

Pentru aceste motive, admite acțiunea, etc.

Magistrat stagiar, Const V. Moțet.

Grefier, D. Catană

NOTĂ.—Chestiunea dacă dota urmează să se reintoarcă constituitorului, din moment ce căsătoria n'a avut loc, se rezolvă fără nici o discuțiune în sens afirmativ, (Alexandrescu, VIII, pag. 137).

Sub acest raport soluțiunea cărții ce adnotăm este juridică, deși ca motivare hotărîrea ar fi fost preferabil să fie mai simplu și mai îngrijit redactată.

În ceea ce privește chestiunea daunelor provenite din neefectuarea căsătoriei, credem că soluțiunea ce se dă nu e suficient motivată. Reclamanta cerea pe lângă restituirea dotei o sumă de... ca daune pentru faptul că pârîtul, după ce trăise câțva timp cu dânsa nu se ținuse de promisiunea de a o lua în căsătorie. Judecătoria îi respinge cererea pe motivul din răspunsul pârîtului la interogator că neefectuarea căsătoriei a provenit din cauze independente de voința lui, în special, din aceea că conviețuirea între reclamantă și copiii pârîtului din prima-i căsătorie nu era posibilă și că reclamanta nu corespondea așteptărilor soțului în ceea ce privește datoriile ei de mamă față de acei copii. Foarte bine, dar aceasta nu era decât o simplă alegațiune a pârîtului, care ca atare urma să fie dovedită, ori tocmai această dovadă necesară rezolvării celui de al doilea cap de cerere nu reese din niciun considerent al hotărîrii. De sigur, recunoașterea reclamantei sau proba testimonială, ori alt mijloc de dovadă urma neapărat să confirme aserțiunea pârîtului, căci o simplă alegațiune nedovedită nu poate servi de bază soluțiunii date în favoarea celui ce alegă.

P. P.

TRIBUNALUL CORECȚIONAL DIN PARIS

(20 Iulie 1912)

Medic.—Responsabilitate.—Cazurile când un medic poate fi declarat responsabil penalicește.

Un medic este penalicește responsabil de câte ori el n'a observat regulile generale de prudență și de bun simț la care este supus exercițiul oricărei profesii, sau dacă a dat dovadă de o neglijență bine pronunțată, ori de o nedestoinicie incompatibilă cu obținerea unui grad academic.

Aplicarea unei teorii sau metode medicale serioase apărînd exclusiv domeniul științei, nu atrage însă pentru el nicio răspundere penală.

(Din D. P. 1912. 2. p. 356 urm.).

OBSERVAȚIE.—Responsabilitatea civilă și penală a medicilor a dat loc la dificultăți serioase. Deși unii ar voi ca medicul să nu aibă absolut nicio responsabilitate (vezi Dubrac, *Traité de jurisprudence médicale et pharmaceutique*, 91), totuși soluția contrară a prevalat, cu drept cuvânt, în doctrină și în jurisprudență, și medicul poate fi chemat la răspundere, de câteori faptul ce i se impută ar avea drept cauză o neglijență culpabilă, o greșală gravă comisă în tratamentul său, greșală care ar denota uitarea datoriei profesionale și a regulilor celor mai elementare de bun simț și de prudență. (Vezi numeroasele autorități citate în tom. V al Coment. noastre, p. 443, nota 1, la care trebuie să adăugăm o carte de judecată recentă, bine motivată și redactată de d-l judecător D. S. Băscăanu, publicată în *Dreptul* din 29 Septembrie 1913, No. 57, p. 454).

În această materie, ca în toate chestiunile de fapt, tribunalele au o mare latitudine de apreciere. Limita acestei responsabilități neputând fi stabilită *a priori* în mod general, judecătorii o vor determina în fiecare speță, după împrejurările care variază de la o cauză la alta.

Tribunalele vor examina deci dacă faptul ce se impută medicului constituie o culpă o neglijență sau imprudență gravă, precum și dacă el s'a depărtat dela regulile profesiei sale, fără a intra în-ă în examinarea teoriilor și a diferitelor metode medicale, căci chestiunile tehnice și pur științifice nu sunt de competența lor.

Astfel, ele nu s'ar putea pronunța asupra oportunității sau neoportunității unei operații, asupra metodei de întrebuințat, sau tratamentul de urmat, etc., mărginindu-se numai a cerceta și a decide în mod suveran dacă se poate imputa omului de artă imprudență, neglijență, lipsă de îngrijire sau neiscusință manifestă; într'un cuvânt o culpă destul de gravă, care să poată atrage responsabilitatea sa. (Vezi autoritățile citate în tom. V menționat, p. 444, nota 1).

Greșala făcută în diagnosticul unei boli sau refuzul de a procedea la o operație periculoasă nu

sunt fapte de natură a atrage responsabilitatea medicului.

Prin aplicarea acestor principii s'a decis că veterinarul, chemat a examina un cal, nu este civilmente responsabil, dacă el s'a înșelat asupra diagnosticului boalei, de căteori eroarea sa este scuizabilă și nu există din partea lui rea credință. (Tribun. Bourgoin, D. P. 96.2 406).

În unele împrejurări grave, medicul poate fi declarat responsabil și penalicește, prin aplicarea art. 248, 249 C. penal. Imprudența sau neglijența medicului nu poate însă da loc la răspundere penală decât atunci când se constată în fapt că ea a fost cauza directă a morții bolnavului. (Trib. din Puy, *Dreptul* din 1881, No. 25).

Vom termina această scurtă notă prin menționarea a două hotărâri recente privitoare la responsabilitatea medicilor și prin câteva dispoziții din dreptul străin.

Astfel, tribunalul din Chateauroux a decis de curând că ministerul medicilor fiind liber, afară de cazurile când ei sunt chemați de justiție spre a o lumina, refuzul unui medic de a veni în ajutorul persoanei care-l chiamă la patul ei, nu poate, în regulă generală, da loc la o acțiune în daune. (*Pagini juridice* din 1909, No. 42, p. 333). Este, în adevăr, de principiu că refuzul medicului de a veni la bolnavul care-l chiamă, nu poate servi de bază unei acțiuni civile, deși asemenea refuz constituie, cel puțin în lipsă de motive legitime sau de o imposibilitate absolută, o călcare a datoriei sale profesionale (C. Pau, Sirey, 1900.2 301).

O altă sentință a tribunalului din Montpellier decide că nu este întemeiată acțiunea în daune exercitată contra unui medic-chirurg, în caz de moartea bolnavului în cursul unei operații, atunci când moartea a fost pricinuită prin cloroform, dacă nici-o greșală profesională nu se stabilește contra medicului operator, care a procedat la operație după cererea tatălui bolnavului, în asistența medicului curant al acestui din urmă și cu îndeplinirea tuturor precauțiunilor uzitate în asemenea

materie. (Vezi *Dreptul* din 1910, No. 78, p. 628). Am putea înmulți exemplele, însă aceasta ne-ar conduce prea departe.

Vom observa însă în treacăt, și cu aceasta vom termina, că din toate legislațiile ce cunoaștem dreptul musulman este aproape singurul care consacră câteva dispoziții responsabilității medicilor, pe care celelalte legislații o trec cu vederea. În acest cod se dispune, în adevăr, că medicul este bănește responsabil de dauna adusă bolnavului prin ignoranța sau nepăzirea regulilor artei sale. El este responsabil de căteori a curarisit pe un bolnav fără autorizarea lui. Dacă el a curarisit pe un rob, aceiaș răspundere există, de căteori el n'a avut autorizarea stăpânului acelu rob, și aceasta chiar dacă robul i-ar fi permis să-i iă sânge, să-i pue sbânci sau să practice circonciuziunea. (Vezi tom. V al Coment. noastre, p. 565, *ad notam*).

Aceste dispoziții sunt insuficiente, o recunoaștem, însă tot e ceva; pe când la noi, ca și în codul francez, nu avem decât dispoziția generală a art. 998, 999.

Art. 1299 din codul austriac, și după el, art. 1731 din codul Calimach dispun că acel care întreprinde exercițiul public al unei funcții, al unei arte, industrie sau meșteșug... răspunde de urmările inapținutului sale, dacă declară, cel puțin în mod implicit, că crede a avea autoritatea necesară și cunoștințele extraordinare ce i se cer. Aceste texte adaugă însă că este în culpă și acela care s'a încrezut în cineva, cunoscând inesperienza acestui din urmă, sau putând s'o afle printr'o obișnuită băgare de seamă.

Textul de mai sus este, fără îndoială, aplicabil notarilor, medicilor, etc. (Cpr. Stubenrauch, *Commentar zum österreichischen allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuche*, II, p. 649 urm., ed. a 8-a; Mattei, *I paragrafi del codice civile austriaco, avvicinati dalle leggi romane, francese e sarde*, IV, p. 771 urm., Venezia, 1854), etc.

D. ALEXANDRESCO

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE ¹⁾

CASATIE S. I

Recurentă Elena Puiu prin dl avocat Eug. Herovan.

Intimată Căile fer. Rom. prin dl avocat N. Papadat.

Accident de muncă. — Daune. — Acțiune ba-

¹⁾ Deciziile ale căror spețe sunt însemnate cu stelută * prezentând o importanță juridică deosebită, vor fi publicate în extenso în numerile viitoare.

zată pe două motive. — Respingerea acțiunii în urmă unui singur motiv. — Exces de putere.

I. Când printr'o acțiune se cere condamnarea dir. cțiunii Căilor ferate la daune pentru un accident de cale ferată pentru două motive de drept, adică atât din cauza culpei cât și din cauza răspunderii ca patron pentru accidentul de muncă, săvârșește o omisiune esențială Curtea de apel când respinge acțiunea în totul ocupându-se numai de unul din motive fără a se ocupa

și de celalt motiv. (Cas. s. I decizia 401 din 28 Mai 1913, prin care se casează sentința trib. Iași s. II, No. 32/911).

Recurent Busuioac Climescu prin d-l avocat Octav Sorescu.
Intimat Stanciu Chinescu prin d-l avocat G. Barozzi.

Prescripțiune de zece ani. — Prescripțiunea bazată pe titlu de moștenitor. — Scopul acestei prescripțiuni. — Art. 1895 c. civil.

2. Prescripțiunea de 10 ani bazată pe titlu de moștenitor, nu cere ca persoana în succesiunea căreia s'a găsit imobilul să fie proprietarul lui sau să aibă drept de a-l transmite de oare-ce această prescripțiune are de scop tocmai de a acoperi în cât privește pe moștenitorul care a posedat de bună credință vițitul rezultând din lipsa dreptului de proprietate, sau a capacității autorului transmisiunii de a înstrăina imobilul;

Prin urmare tribunalul nu violează art. 1895 c. civ. când admite părții pârâte mijlocul de apărare întemeiat pe prescripția de 10 ani, pe baza titlului său de moștenitor. (Cas. s. I, decizia 460 din 3 Septembrie 1913, prin care se respinge recursul făcut contra sentinței trib. R.-Sărat No. 305/911).

CASAȚIE S. II

Recurent Z. Dumitrescu, lipsă
Ministerul public prin d-l procuror Vidrașcu.

Citare. — Materie penală. — Schimbare de domiciliu în cursul judecării procesului. — Notificarea noului domiciliu. — Aplicarea art. 69 pr. civ.

1. Citarea inculpatului în cursul judecării procesului se face la domiciliul său din întâia citație, pe cât timp dânsul nu a notificat Ministerului public sau cel puțin tribunalului că și-a schimbat domiciliul, dispozițiunile art. 69 pr. civ., fiind aplicabile și în materie penală. (Cas. s. II, decizia penală 1456 din 19 Iunie 1913, prin care se respinge recursul făcut contra deciziei C. de apel Buc. s. II No. 366 913).

Recurent Vasile Simion ș. a. prin d-l avocat C. G. Popescu.
Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Curtea de apel din Galați. — Constituirea ei ca Curte criminală. — Afacere din Dobrogea. — Consilier care pusese concluziuni ca procuror pentru arestarea acuzatului. — Legalitatea constituirii.

2. Art. 217 din legea de organizare judecătorească permițând, prin derogare dela art. 248 pr. penală, judecătorilor Curții de apel din Galați care, făcând parte din Camera de punere sub acuzare, vor fi votat punerea sub acuzățiune în afacerile criminale din Dobrogea, să ia parte la judecarea proceselor în fond, cu atât mai mult procurorul Curții care n'a pus concluziuni în fond, ci numai pentru arestarea acuzatului, poate fiind numit în urmă Consilier al Curții să judece procesul în fond. (Cas. s. II decizia penală 1502 din 24 Iunie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei C. de apel Galați s. II, No. 5/913).

CASAȚIE S. III

Recurentul I. și Theodor Măncu prin d-l avocat R. Rătescu.
Intimatul Isăia Niculescu ș. a. prin d-l avocat D. R. Ioanișescu

***Judecătoria de pace. — Competință. — Vânzare-cumpărare comercială. — Neexecutare în parte a convenției. — Cumpărarea mărfii în contul vânzătorului conform art. 68 c. com. — Reclamarea diferenței de preț. — Sumă mai mică de 3000 lei. — Competința jud. de pace, deși valoarea contractului e mai mare de 3000 lei. — Art. 27 l. judec. de pace.**

1. Judecătorul de pace este competent să judece ca primă instanță, cu drept de apel la tribunal, acțiunea ce are de obiect o sumă de 3000 lei, ce se reclamă ca diferență de preț a unei mărfii cumpărată în contul vânzătorului, conform art. 68 din codul comercial în caz de neexecutarea în parte a unui contract de vânzare de cereale, deși valoarea totală a acestui contract din care derivă pretențiunea ce face obiectul litigiului, ar fi mai mare de 3000 lei, deoarece competența instanței se fixează după valoarea arătată în reclamațiune, și este de principiu că judecătorul acțiunii este și judecătorul excepțiunii, afară numai dacă prin vre-un text de lege formal s'ar deroga dela această regulă într-o anumită materie. (Cas. s. III, decizia 275 din 11 Iunie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței Trib. Buzău s. II No. 69/912).

Recurentul Al. M. Popovici prin d-l avocat P. Maeri.
Intimatul Minist. de Interne prin d-l avocat Al. Polichroniade.

Contencios administrativ. — Fost polițist înainte de 1905. — Numirea lui sub această lege, în baza examenului instituit ad hoc. — Dobândirea stabilității. — Inlocuirea lui. — Recurs în Casație. — Admiterea recursului. — Art. 63 l. organizării poliției statului.

2. Dacă un fost comisar înainte de legea pentru organizarea poliției din 1905, a reușit la examenul instituit ad hoc de Minister pentru această categorie de candidați pentru postul de comisar, sub imperiul legii din 1905 și a fost numit sub-comisar clasa III-a, și avansat apoi la clasa II-a și în cele din urmă la clasa I, dânsul a căpătat dreptul la stabilitate, conform art. 63 din citata lege și nu poate fi înlocuit din funcțiune fără aplicarea măsurilor disciplinare prevăzute de art. 47 și fără o hotărâre a autorității disciplinare. (Cas. s. III, decizia 287 din 18 Iunie 1913, prin care s'a admis recursul și declară ilegală înlocuirea recurentului Al. Em. Popovici în funcțiunea de sub-comisar cl. I ce ocupă în Poliția Capitalei și invită pe Ministerul de Interne să reintegreze în funcția ce a avut-o mai înainte de a fi înlocuit)

Ecouri dela examenele de drept

XLIII

— Ce deosebire este între *judicium legitimum* și *judicium imperio continens*?

— În cazul întâi judecătorul judecă un proces, fiindcă i s'a dat acest drept de pretor; pe când în cazul al doilea judecătorul judecă procesul, fără să aibă nevoie să i se dea ordin de pretor!

— Nu este așa! Căutați să vă aduceți aminte.

— În *judicium legitimum* pretorul da formula, pe când în *judicium imperio continens* pretorul nu da formula!